

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“
ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция №1

**Европейски кухни и традиционни храни.
Традиционни български храни и кухня.
Американски кухни и традиционни храни.
Европейски изисквания към традиционни
храни на народите в ЕС.**

Лекционен курс: “Национални диети и традиционни храни”

Доц. д-р Росица Еникова, д.м.

Национални кухни и традиции в храненето.

**Традиционна българска кухня.
Традиционни български храни.**

**Европейски изисквания към
традиционните храни на народите в
Европейския Съюз**

**По идея на доц. д-р Марияна
Стойновска, дм**

Доц. д-р Р.Еникова, дм

Ас.д-р Цв.Виткова

**Инспектори по опазване и контрол на общественото
здраве, 2018 г.**

Национални кухни и традиции в храненето. Определения

НАЦИОНАЛНА КУХНЯ - определение

- **„Национална кухня“ е основният комплект от ястия, съставки и технологии, които присъстват в бита на местното население на дадена страна/регион.**
- **Понятието „национална кухня“ е условно. В него се вплитат както местните храни, обичаи и практики, така и неизбежно привнесените отвън по-отдавнашни или по-модерни храни, ястия или технологии.**

ТРАДИЦИОННА КУХНЯ - ОПРЕДЕЛЕНИЕ

- Комплект от съставки, ястия и кулинарни технологии, които преобладават в ежедневието на населението на дадена страна/регион. Изградени са трайни навици за тяхното присъствие на трапезата.**
- Съставът, т.е. рецептите, начините и техниките на приготвяне, сервиране и употреба, са формирани в продължение на векове и се предават от поколение на поколение, без да се посяга на оригиналността, доколкото това е възможно.**

ТРАДИЦИОННИ ХРАНИ - ОПРЕДЕЛЕНИЕ

- **В широкия смисъл на понятието това са определени хранителни суровини и готови продукти - месни, млечни, рибни, зърнени, плодови, зеленчукови, смесени изделия, ястия, салати, десерти, напитки, характерни и широко използвани в храненето на населението на дадена страна или регион, специфични като състав и технология на приготвяне.**

КОНТИНЕНТИ И КУХНЯТА НА ТЕХНИТЕ НАРОДИ

❖ ЕВРОПЕЙСКА

❖ АЗИАТСКА

❖ АФРИКАНСКА

❖ СЕВЕРНО-АМЕРИКАНСКА

❖ ЮЖНО-АМЕРИКАНСКА

❖ АВСТРАЛИЙСКА

ЕВРОПЕЙСКА КУХНЯ

- Българската национална кухня е един от многобройните варианти на Европейската кухня.
- Няма единна Европейска кухня, но това, което обединява множеството своеобразни национални кухни на различните европейски народи, е изобилието на месни и зеленчукови ястия и на тестени изделия от бяло пшеничено брашно, като ролята на различните подправки и сосове е вторична, т.е. призвана не да промени, а да съхрани истинския вкус на основните компоненти на храната.
- Условно Европейската кухня може да се раздели на :
  - ❖ **Централно-Европейска;**
  - ❖ **Източно-Европейска;**
  - ❖ **Северно-Европейска;**
  - ❖ **Западно-Европейска;**
  - ❖ **Южно-Европейска (Средиземноморска).**

СРЕДИЗЕМНОМОРСКА КУХНЯ

- Терминът **„Средиземноморска кухня“** е въведен през 50-те години на ХХ век от Ансел и Маргарет Кей и се посочва като пример за диета, водеща до по-нисък риск от сърдечно-съдови заболявания, по-малко затлъстяване, по-малко артериална хипертония, дори по-рядка болест на Алцхаймер.
- Но **Средиземноморската кухня** всъщност е нееднородна – тя се простира върху три различни континента – Европа, Азия, Северна Африка.

СРЕДИЗЕМНОМОРСКА КУХНЯ

✘ **Европейската Средиземноморска кухня** се разпростира в страните на Южна Европа и може да се определи като:

✚ **Пиренейска** (Испания, Португалия, Южна Франция);

✚ **Апенинска** (Италия, Сицилия, Сардиния, Малта);

✚ **Предориенталска** (Гръцка, Кипърска, Албанска, Турска, Македонска, понякога Българска);

✚ **Балканска** (Унгарска, Румънска, Южнославянска, Българска).

СРЕДИЗЕМНОМОРСКА КУХНЯ

✘ **Евроазиатската Средиземноморска кухня** се определя като посочената вече **Предориенталска** плюс кухнята в териториите на Мала Азия, имащи излаз към Средиземно море;

✘ **Североафриканската Средиземноморска кухня** обхваща страните на Северна Африка с излаз към Средиземно море – това са Тунис, Алжир, Мароко, Либия, Египет.

СРЕДИЗЕМНОМОРСКА ХРАНИТЕЛНА ПИРАМИДА

ОБЩОТО

в Средиземноморските диети са най-често използваните храни:

- Маслини и маслинено масло – зехтин;
- Пресни зеленчуци – домати, патладжани, чушки, тиквички;
- Лук, чесън;
- Рибa и морски продукти;
- Зелени подправки – кимион, розмарин, босилек, риган;
- Бял хляб, макарони, ориз;
- Редовна консумация на червено вино

**ПРЯСНО ПРИГОТВЕНИ, НЕ
ЗАМРАЗЯВАНИ
ХРАНИ**

**!!!!!! НИКАКВИ FAST FOODS
!!!!!!**

- ✚ **Въглехидрати : 60 %**
- ✚ **Мазнини (главно зехтин) : 30 %**
- ✚ **Белтъци (месо, риба, сирена): 10 %**

Зеленчуците в средиземноморската и българската кухня

ПРИМЕР ЗА КОМПЛЕКСНО СРЕДИЗЕМНОМОРСКО МЕНЮ

Discours et pratiques alimentaires en Méditerranée Volume II

António José Marques da SILVA

LA DIÈTE MÉDITERRANÉENNE

Questions alimentaires
et gastronomiques

L'Harmattan

И днес много европейски изследователи изучават и пропагандират достоинства на средиземноморската кухня.

КУХНИ НА БАЛКАНСКИТЕ НАРОДИ – ЧАСТ ОТ СРЕДИЗЕМНОМОРСКИТЕ

ОБЩИ ЯСТИЯ:

❖ **ТУРСКА**

❖ **АЛБАНСКА**

❖ **РУМЪНСКА**

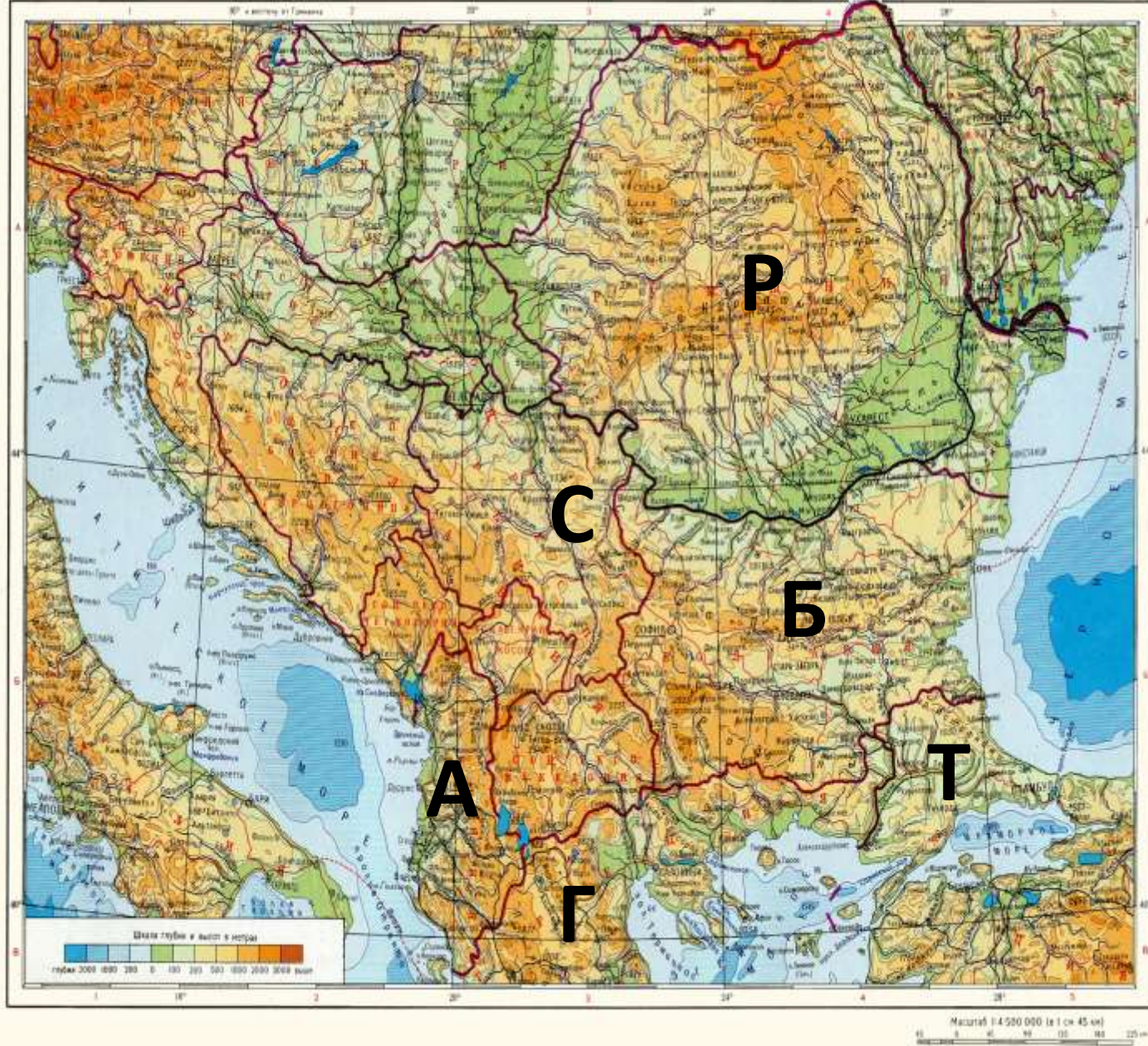
❖ **СРЪБСКА**

❖ **ГРЪЦКА**

❖ **БЪЛГАРСКА**

- Салати пресни
- Консервирани салати – туршии
- Зеленчукови пюрета
- Печива
- Скара от кайма
- Сиропирани десерти
- Боза

Карта на Балканския полуостров

**ТРАДИЦИОННА БЪЛГАРСКА
КУХНЯ.**

**ТРАДИЦИОННИ БЪЛГАРСКИ
ХРАНИ.**

БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА КУХНЯ В СЕМЕЙСТВОТО НА СРЕДИЗЕМНОМОРСКИТЕ И БАЛКАНСКИТЕ КУХНИ

- ✘ Традиционната българска кухня не е типичен представител на Средиземноморската кухня, която всъщност е събирателно понятие и до днес се фаворизира в Европа като богата на пресни плодове и зеленчуци, зърнени храни, умерени количества месо и риба.
- ✘ В списъка на изброените кухни **Българската национална кухня** заема особено положение и не би могла да бъде категорично отнесена към нито една от регионалните кухни, всяка от които има собствен облик и специфика. Най-близка е до определяната като „Балканска“ кухня.

ТРАДИЦИОННА БЪЛГАРСКА КУХНЯ

Това е основният комплект от продукти и ястия, които присъстват в бита на българския народ.

В понятието включваме и характерните методи на приготвяне на храните, и специфичните суровини, достъпни и отглеждани в нашия географски регион.

- Традиционната българска кухня е изградена през вековете, корените ѝ са много дълбоки и са сплетени с традициите на траките, славянското население и прабългарите.
- Не са за подценяване и ориенталските влияния, особено във вековете на турското владичество.
- Има принос и близостта с различните държави в средиземноморския регион.

ВЛИЯНИЕ НА СЛАВЯНСКИТЕ ТРАДИЦИИ

✚ Славяните са предали традицията на тестените печива – днешните баници, тутманик, мекици, палачинки, катми;

✚ Използват се различни пълнежи – сирене, яйца, пилешко месо, зеленчуци – праз, лук, тиква, спанак, лапад, коприва; сладка, конфитюри.

ВЛИЯНИЕ НА ПРАБЪЛГАРСКИТЕ ТРАДИЦИИ

✚ Прабългарите донасят в нашите земи киселото мляко – **югурт** или **йогурт**, което означава „**втъвърдено мляко**“.

✚ Впоследствие прабългарското наименование „**йогурт**“ преминава в Мала Азия, разпространява се по-нашироко, прескача повече граници, прави своеобразен кръг и днес е настанено удобно в цяла Европа. Codex Alimentarius узаконява специфичната му микрофлора – *Lactobacillus delbrueckii, spp. bulgaricus* & *Streptococcus thermophilus*, а това всъщност е микрофлората на класическото българско кисело мляко.

**ИСТОРИЧЕСКИ ВЛИЯНИЯ ВЪРХУ БЪЛГАРСКАТА
КУХНЯ И БЪЛГАРСКИТЕ ТРАДИЦИОННИ ХРАНИ**

ИСТОРИЧЕСКИ ВЛИЯНИЯ ВЪРХУ БЪЛГАРСКАТА КУХНЯ И БЪЛГАРСКИТЕ ТРАДИЦИОННИ ХРАНИ

ВЛИЯНИЕ НА **кухните на БАЛКАНСКИТЕ НАРОДИ**

- ✚ Балканите са региона на изделията от раздробено месо, печени на скара – неповторимите кюфтета, кебапчета, карначета, плескавици и други;
- ✚ Балканските народи системно поставят на трапезата си оригиналните зеленчукови пюрета – кьопоолу, лютеница, айвар.

ВЛИЯНИЕ НА ОРИЕНТАЛСКИТЕ (ТУРСКИТЕ) ТРАДИЦИИ

- ✚ От ориенталската кухня в традициите ни навлизат многокомпонентните ястия – постни зеленчукови и с месо, главно печени на фурна – гювеч, имам-баялдъ, кавърма, капама, мусака, пилаф, дроб-сърма;
- ✚ Ориенталските сиропирани сладкиши – баклава, саралия, кадаиф, са много характерни за турската кухня и са навлезли трайно в българските традиции.

ТРАДИЦИОННО ИЗПОЛЗВАНИ ЗЕЛЕНЧУЦИ И ВАРИВА

- + Леща, грах, фий, бакла;
- + Зеле, моркови, ряпа, краставици, лук, чесън.
- + **Привнесени от Америка** (след XVI век) – фасул, пипер, домати, слънчоглед, картофи, царевица.
- + **Привнесени от Азия** – ориз, патладжани.

ТРАДИЦИОННО ИЗПОЛЗВАНИ ВИДОВЕ МЕСО

- + Овче, козе, свинско, говеждо, кокоше, дивеч.
- + **Привнесено от Америка** – пуешко месо.

НЯКОИ СПЕЦИФИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА
БЪЛГАРСКИТЕ НАЦИОНАЛНИ ХРАНИ

Традиционно Използвани подправки

Традиционно използвани технологии на готвене

- **Традиционни :**

- ✚ Лук, чесън, магданоз, копър, чубрица, джоджен, босилек, сминдух, кимион, червен пипер;
- ✚ Сол, олио, оцет.

- **Привнесени екзотични подправки :**

- ✚ Чер пипер
- ✚ Розмарин
- ✚ Дафинов лист
- ✚ Бахар
- ✚ Джинджифил
- ✚ Канела
- ✚ Каранфил
- ✚ Индийско орехче
- ✚ Къри

- ✚ Съвместна термична обработка на месото, варивата и зеленчуците

Някои специфични характеристики на българските национални храни

ТРАДИЦИОННИ КУЛИНАРНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ МЕТОДИ В БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА КУХНЯ И ТРАДИЦИОННИ НАШИ ХРАНИ, ПОЛУЧАВАНИ ЧРЕЗ ТЯХ

- ✚ Варене
- ✚ Изваряване с цел сгъстяване
- ✚ Пържене
- ✚ Задушаване
- ✚ Паниране
- ✚ Печене на фурна
- ✚ Печене на скара
- ✚ Сушене (на растителни храни)
- ✚ Осоляване, сушене и зреене (на месни продукти)
- ✚ Осоляване
- ✚ Подсирване
- ✚ Мариноване
- ✚ Естествени ферментации
- ✚ Замесване с мая
- ✚ Замесване със сода
- ✚ Заквасване с подкваси
- ✚ Пастьоризиране
- ✚ Комбинирани методи

**ТРАДИЦИОННИ КУЛИНАРНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ МЕТОДИ
В БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА КУХНЯ И ТРАДИЦИОННИ
НАШИ ХРАНИ, ПОЛУЧАВАНИ ЧРЕЗ ТЯХ**

Метод	Български храни, получавани по този метод	
Варене	Супи:	Шкембе чорба Курбан чорба Пилешка чорба Рибена чорба Боб чорба, леща чорба Гъбена чорба Чорби от спанак, праз, лобода, киселец, лапад, коприва Други
	Втори ястия	Яхнии (постни, с месо), Сарми Кебап, други ястия със сос Качамак
	Колбаси	Саздърма , пача, кървавица
Изваряване с цел сгъстяване	Плодови и зеленчукови консерви	Сладка Конфитюри Мармалад Лютеница Рачел Петмез

**ТРАДИЦИОННИ КУЛИНАРНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ
МЕТОДИ В БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА КУХНЯ И
ТРАДИЦИОННИ НАШИ ХРАНИ, ПОЛУЧАВАНИ ЧРЕЗ
ТЯХ**

**Метод   Български храни, получавани по
   този метод**

Пържене	Тестени закуски	Пържени филийки Бухти, понички Мекици
	Втори ястия	Пържени кюфтета Пържени изделия от нераздробено месо и субпродукти Пържена риба Пържени зеленчуци (картофи, тиквички, патладжан, чушки)
	Тестени десерти	Сиропирани тестени десерти (толумбички, тригуни, други)
Печене на скара	Топли аламинути	Кебапчета Кюфтета Карначета Татарски кюфтета Шишчета Други

ТРАДИЦИОННИ КУЛИНАРНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ МЕТОДИ В
БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА КУХНЯ И ТРАДИЦИОННИ НАШИ
ХРАНИ, ПОЛУЧАВАНИ ЧРЕЗ ТЯХ

Метод	Български храни, получавани по този метод	
Печене на фурна	Тестени изделия	Баници Бюрек Милинки Тутманик Хляб, погачи, козунак
	Многокомпонентни ястия	Гювеч Имам-баялдъ Мусака Кавърма Пълнени чушки Капама Свинско със зеле Пиле печено Боб на фурна Сарми зелени на фурна Картофи огретен Дроб сарма Пълнен шаран Други рибни печива
	Други	Печена тиква

**ТРАДИЦИОННИ КУЛИНАРНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ МЕТОДИ
В БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА КУХНЯ И ТРАДИЦИОННИ
НАШИ ХРАНИ, ПОЛУЧАВАНИ ЧРЕЗ ТЯХ**

Метод	Български храни, получавани по този метод	
Сушене	Сушени плодове	Кайсии Ябълки Сливи Круши Ошав Пестил
	Сушени зеленчуци	Чушки Други
	Сушени подправки	Чубрица Магданоз Копър Други
Осоляване		Солен паламуд Чирози
Естествени ферментации		Кисело зеле Туршии
Мариноване		Туршии

**ТРАДИЦИОННИ КУЛИНАРНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ МЕТОДИ
В БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА КУХНЯ И ТРАДИЦИОННИ
НАШИ ХРАНИ, ПОЛУЧАВАНИ ЧРЕЗ ТЯХ**

Метод	Български храни, получавани по този метод	
Осоляване+ сушене + зреене	Месни деликатеси	Еленски бут Роле „Трапезица“ Пастърма говежда Филе „Елена“ Горнооряховски суджук Луканка „Панагюрска“ Луканка „Троянска“ Кайсерован врат „Тракия“ Странджанско дядо Суджук Петрохан
Подсирване + заквасване+ осоляване+ зреене	Полутвърд и и твърди сирена	Българско бяло саламурено сирене Български кашкавал (от краве, овче, козе и биволско мляко) Кашкавал от овче мляко „Балкански“
Заквасване	Заквасени млека	Българско кисело мляко

**ТРАДИЦИОННИ КУЛИНАРНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ МЕТОДИ
В БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА КУХНЯ И ТРАДИЦИОННИ
НАШИ ХРАНИ, ПОЛУЧАВАНИ ЧРЕЗ ТЯХ**

Метод	Български храни, получавани по този метод
Без термична обработка, смесени храни	Таратор Мешана салата Шопска салата Овчарска салата Воденичарска салата Други зеленчукови салати Бобена салата Салата“Снежанка“
Напитки	Боза Айран

Уникални традиционни ястия с регионално значение в България

Наименовани е на храната/ ястието	Произход (регион, населено място)	Описание, други особености
Мачкани картофи	с. Дивотино, Пернишко	Ястие от намачкани варени картофи, размесени с лютеница от зелени домати, големи люти пиперки, сварени и обелени, запържени люти чушлета
Дивотински зелник	с. Дивотино, Пернишко	2 кори тесто – долна, по-голяма + плънка от запържено „зеленище“ – праз, лапад, киселец, лук, зелени домати, зеле – според сезона + горна кора. Може да се добави кайма. Корите се залепват добре една към друга, затваряйки плънката, може да се украсят отгоре с топчета тесто, да се намажат с олио

Уникални традиционни ястия с регионално значение в България

Наименование на храната/ястието	Произход (регион, населено място)	Описание, други особености
Мачкàн	с. Дивотино, Пернишко	Хляб надробен се запържва в тиган с малко олио, добавя се натрошено сирене, размесва се и доизпържва до омекване на сиренето.
Родопска каша	с. Смилян, Родопите	Качамак от царевичен грис, с голямо количество разтопен кашкавал. Царевичният грис се поставя след като кашкавалът предварително се разтопи в тенджерата, добавят се необходимото количество вода, грис и енергично се размесва.
Куркуда	гр. Елена	Каша от препечено брашно, забъркана на огъня в зелева чорба, подправена с кристали винена киселина, взети от бъчва с вино (тригя).

Уникални традиционни ястия с регионално значение в България

Наименование на
храната/ястието

Произход
(регион,
населено
място)

Описание, други
особености

Пататник	Родопите	Картофи настъргани се смесват със сирене и кашкавал, ситно нарязан лук, скилидки чесън, магданоз, олио, масло, може яйце, джоджен. Оформят се на питка, изпичат се на фурна, добавя се чаша топла вода и се доизпича. Може да се изпържи и в тиган с обръщане след като едната част се опече.
Гюзлеми	Старозагорско	Кора от тесто (1 яйце, лъжица оцет, лъжица олио, щипка сол, ½ л вода, брашно), загърната от четирите края, с пълнка от сирене и изпечена на сач. Ако се яде на следващия ден, се поръсва с подсолена вода, за да омекне.
Лютика	Старозагорско	Закуска от пържени заедно, надробени сладки червени чушки и домати

**ЕВРОПЕЙСКИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ
ТРАДИЦИОННИ ХРАНИ НА
НАРОДИТЕ
В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

Възприети в Европейския съюз термини, определения и правила, свързани с традиционния национален или регионален характер на някои храни

- **Водещ законодателен акт на Европейската комисия, определящ правилата за производство и разпространение на продукти с традиционен за страните-членки характер и притежаващи специфични характеристики, свързани с географския им произход, е:**

**Регламент (ЕС) № 1151/2012
относно схемите за качество на
селскостопанските продукти и
храни**

**(отменящ Регламенти (ЕО) № 509/2006 и
№ 510/2006)**

Цели на РЕГЛАМЕНТ (ЕС)

№ 1151/2012 :

- **Благородните цели на този Регламент са да бъдат осигурени конкурентни предимства на земеделските производители от ЕС, които с производството и разпространението на **традиционните храни** запазват живи местното културно и кулинарно наследство и поддържат разнообразието на селскостопанската продукция в ЕС.**
- **Едновременно с това Регламентът създава и ограничения към безконтролното приложение на термина и необосновани рекламни практики.**
- **Рестрикциите, които определя документът, ограничават възможностите за свободно и необосновано обявяване за традиционни на повече видове храни и изнасянето им на пазара като форма на нелоялна конкуренция.**
- **Правилата и процедурите за вписване на традиционните храни в специални Регистри, са формулирани в Регламент (ЕС) №1151/2012 и са доста сложни.**

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1151/2012
уточнява важни положения в
политиката на Европейския съюз по
качеството и характеристиките на
селскостопанска продукция, призната
като специфична, както следва:

- + ХРАНИ СЪС ЗАЩИТЕНИ НАИМЕНОВАНИЯ
ЗА ПРОИЗХОД;**
- + ХРАНИ СЪС ЗАЩИТЕНИ ГЕОГРАФСКИ
УКАЗАНИЯ;**
- + ХРАНИ С ТРАДИЦИОННО СПЕЦИФИЧЕН
ХАРАКТЕР.**

**Храните с традиционно специфичен характер,
със защитено наименование за произход и
защитено географско указание**

се вписват в специални Регистри на ниво **ЕС**

- **Регистрирането на такива храни под горните наименования съгласно процедурите на Регламент (ЕС) № 1151/2012 гарантира техния специфичен характер, поддържа отговорността на производителя за тяхното качество и осигурява неговата закрила от злоупотреби, имитации и недобросъвестно пресъздаване на подобни стоки, както и защита на правата му върху интелектуалната собственост.**

Определение:

„Защитени наименования за произход“

„Наименование за произход“ е наименование, което идентифицира продукт:

- а) произхождащ от специфично място, регион или, в изключителни случаи, държава;
- б) чието качество или характеристики се дължат основно или изключително на специфична географска среда с присъщите ѝ природни и човешки фактори;
- в) чиито етапи на производство се извършват в определения географски район.

Определение:

„Защитено географско указание“

„Географско указание“ е наименование, което идентифицира продукт:

- а) с произход от специфично място, регион или държава;
- б) чието качество, репутация или други характеристики се отдават предимно на неговия произход;
- в) на който поне един етап от производствения процес се осъществява в определения географски район

Определение:

„Храни с традиционно специфичен характер“

„Традиционен“ означава показана употреба на вътрешния пазар за период, който позволява предаване от поколение на поколение, този период е най-малко 30 години.

Критерии за регистрация като **храна с традиционно специфичен характер**:

- а) когато храната (продуктът) е резултат от начин на преработка или състав, които съответстват на традиционната практика;
- б) когато храната (продуктът) е произведена от суровини или съставки, които традиционно се използват за нея.

Процедури

по подаване на заявление и регистрация на наименования за произход, географски указания и храни с традиционно специфичен характер

- Подаване на заявление за регистрация (с изготвена продуктова спецификация);
- Проучване от Комисията и публикуване;
- Предявяване на възражения;
- Консултации;
- Разглеждане на евентуални възражения;
- Изменения на продуктовата спецификация;
- Решение за регистрация/Решение за отхвърляне;

Национални нормативни документи

НАРЕДБА № 6

от 5 май 2011 г.

за специфичните изисквания при осъществяване на официалния контрол върху употребата на защитени географски означения и храни с традиционно специфичен характер

Издадена от министъра на земеделието и храните

Обн. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.69 от 19 Август 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.29 от 7 Април 2017г.

С тази наредба се уреждат условията и редът за осъществяване на официален контрол върху употребата на защитени географски означения на земеделски продукти и храни и на храни с традиционно специфичен характер, както и върху употребата на наименования с временна национална защита.

Български храни
в регистъра на ЕС
с традиционно специфичен характер

Роле „Трапезица“

Български храни
в регистъра на ЕС
с традиционно специфичен характер

Филе „Елена“

Домашни вкусови

Български храни в регистъра на ЕС с традиционно специфичен характер

Използват се 60 % говеждо и 40 % свинско месо, задължително прясно. Месото се смела при +2°C. Мляното месо се овкусява със сол, захар, кимион, черен пипер, добавят се калиев нитрат и аскорбинова киселина. Не се използва стартерна култура, зреенето се осъществява от естествената микрофлора на месото. Пълни се в естествени черва. Отцежда се и се подава за подсушаване при +24°C за 2-3 дни. След това луканката зрее при температура от +10 до +16°C в продължение на 40 – 60 дни. През този период луканката се пресова три пъти. По време на зреенето парчетата се покриват с благородна бяла плесен, която прониква и под обвивката и облагородява състава, вкуса и аромата на луканката.

Парадоксалното е, че качествено произведената панагюрска луканка е с аромата на непрани мъжки чорапи, придаван от бялата благородна плесен (микроскопични плесенни гъбички от рода *Penicillium*).

Луканка „Панагюрска“

Български храни
в регистъра на ЕС
с традиционно специфичен характер

- **Говежда пастърма**

Български храни
в регистъра на ЕС
с традиционно специфичен характер

- **Кайсерован врат „Тракия“**

Български храни
в регистъра на ЕС
с традиционно специфичен характер

- **Горнооряховски суджук**

*Благодаря за
вниманието!*